

Noticiari del mes de novembre

JUNTA DIRECTIVA

Extracte de les actes de les sessions.—Accedir, molt gustosament, a la sollicitud de l'Ateneu Obrer del Districte Segon, per la qual pregà que se l'autoritzés per a visitar el casal del CENTRE el dia 4, visita que es portà a efecte l'esmentat dia. En nom de la Junta Directiva rebé els visitants el senyor Antoni Bergnes.

Memòria del Curs de 1929-1930

*llegida pel senyor Secretari del CENTRE, en
la sessió inaugural del Curs de 1930-1931*

Volguts consocis:

Per quarta vegada tinc l'honor de llegir-vos la Memòria de l'actuació del nostre volgut CENTRE. Mai, però, com avui no he percebut sentiments tan oposats. De l'una banda, el desig d'acabar una tasca en què hi ha hagut reenganxament i que, per tant, ha durat el doble del temps reglamentari i més del que jo esperava; i, de l'altra, la tristor d'haver de deixar de conviure amb uns bons companys, els quals, en tots moments, en les Juntes i fora d'elles, i especialment en ocasió del Cinquantenari del CENTRE, han estat una forta ajuda en la meva tasca de Secretari. Moltes mercès a tots.

I ara, us donaré compte del Curs 1929-1930, en el qual les activitats del nostre CENTRE no han desmerescut de les dels cursos anteriors.

CONFERÈNCIES.—Gràcies a la bona voluntat de diversos dels

nostres consocis i a la cura en l'escolliment dels temes, les conferències clàssiques dels divendres han continuat amb l'èxit de sempre. Les més interessants, referents a viatges i excursions, han estat donades pel Dr. Lluís Llagostera sobre *Records d'un recent viatge a Rússia*; pel senyor V. H. Hallstrom, el qual donà compte d'*Els esports d'hivern a Suècia*; *Notes d'un viatge per Escandinàvia fins al cap Nord*, que ens llegí el senyor Joan Roig i Font; el senyor Albert Oliveras i Folch, descrigué l'*Excursió al Mont Rosa des de Zermatt*; Mossèn Jaume Oliveras tractà sobre *La Vall de Castejón de Sos*; *Vuit dies a Escòcia*, fou el tema del senyor F. Blasi; el senyor Narcís Masó ens féu conèixer *Itàlia i els seus monuments*; el senyor Josep Torrent i Sostres va donar compte d'*Un viatge al Pallars fronterer (Pica d'Estats, Montroig i Certescans)*; *Un viatge de la Cerdanya al Rosselló*, és descrit pel senyor Gonçal de Reparaz (fill); el senyor Joan Danès i Vernedas ressenyà *La Vall del Flamisell amb la instal·lació elèctrica de Capdella*, i *La Vall del Noguera de Tor amb la instal·lació balneària de Caldes de Bohí*; el senyor Adolf de Zerkowitz va fer una ressenya de *Sumatra La perla de l'Índia Holandesa*; *Un viatge a Santiago de Galícia*, fou descrit pel senyor Bonaventura Bassegoda i Musté; etcètera, etc.

També s'han donat algunes conferències sobre altres assumptes que no deixen d'ésser molt interessants, com *Les lluites intestines a Poblet*, pel senyor Joaquim Guitert i Fontserè; *Valor educatiu de l'excursionisme*, pel senyor Narcís Masó; *La catalanitat de Colom*, pel senyor Lluís Ulloa; *Els costums de les aranyes*, pel senyor Joan Amades; *La funció Industrial de les Ciutats i el seu ambient Geogràfic*, pel Professor senyor Max Sorre, degà de la Facultat de Lletres de Lille (França); i *La solució al mapa comarcal de Catalunya*, pel senyor Antoni Gallardo, etc., etc.

ARXIU FOTOGRÀFIC.—Continuant la tasca començada no fa gaires anys, l'Arxiu conté, en acabar el Curs 1929-1930, uns 8.000 negatius catalogats. Durant el Curs ha facilitat 1.387 positius per a 32 conferències. Com a estímul, i també per agraïment, hem de fer constar la gesta del Dr. Antoni Bartomeus que ha cedit a l'Arxiu una importantíssima col·lecció de clixés.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA.—Incansables, per tal d'augmentar la col·lecció de fotografies, la Secció ha organitzat unes 25 excursions i visites. Les més interessants han estat les següents: Sant Magí de

la Brufaganya; Turons de Cellecs; Santa Quitèria; visita a la Casa de la Ciutat de Barcelona; Camprodon i Set Cases; Vespella i Salamó; Montblanc; Serinyà, Besalú i Santa Pau; Castell de Santa Florentina, a Canet.

Els dijous, com de costum, s'han celebrat les sessions de projeccions. Aquestes s'ampliaren, durant el Curs, amb sessions cinematogràfiques, amb el desig de fomentar aquest nou aspecte de la fotografia per a aficionats.

El VI concurs «Premi Catalunya» tingué lloc el mes de gener, i s'atorgà la Medalla d'Or, així com també el Premi Extraordinari, al senyor Josep Marimon.

En el Saló d'Exposicions s'han celebrat les del VI «Premi Catalunya, III Saló de Fotografies de Muntanya, una altra relacionada amb el «camping», i, per fi, hi ha estat exposat un recull de gravats del Carnestoltes.

ARQUEOLOGIA I HISTÒRIA.—Aquesta Secció inaugurà les tasques del Curs amb la conferència donada pel senyor Casades i Gramatxes *Darrers descobriments en la ciutat d'Ur dels Caldeus de l'època d'Abraham*; després seguiren les donades pels següents senyors: Amades, parlà de la *Tradicció i llegendes de la Seu de Barcelona, Refraner barceloní*, i *El Carnestoltes de Barcelona*; Duran i Cañameras tractà d'*Els caràcters anatòmics de la figura humana en l'escultura medieval catalana*; Blasi i Vallespinosa ressenyà *La Monumentalitat de Londres*; Miquel Josep i Mayol llegí unes *Notes d'un viatge a l'Àfrica Romana*; Joan Motlló parlà de *La progenitura històrica de Sabadell*; Joan Roig tractà dels seus *Viatges a Oslo, Estokolm i Copenhaguen*; Lluís Massó ressenyà *Les termes d'Itàlia*; Mossèn Baldelló es va estendre sobre el tema *El sentit de la musicalitat de Mossèn Cinto Verdaguer*; Montllor, Dr. Garrut, Gallardo, i Casades i Gramatxes, parlaren respectivament de *Vot secular de Tossa del Pare Pelegrí*, *El Santuari del Miracle*, *Dels monuments desapareguts amb motiu de la reforma de Barcelona*, i *Els temples d'Egipte i l'escultura egípcia*.

També realitzà les següents visites: a la col·lecció del Dr. Simon, a les obres de restauració de la Casa de la Ciutat, al Museu Santacana de Martorell i a la biblioteca-museu Soler i Palet de Terrassa. I les excursions com segueix: a la capella romànica de Santa Maria de les Arenes de Sant Feliu del Recó, a Vilafranca del Penedès, a Sant Sebastià dels Gorgs de Badalona, i a Perelada i Vilabertran.

I, per últim, organitzà una exposició de *felicitações nadalenques*, i una altra d'exemplars gràfics del misteri de l'Anunciació.

SECCIÓ DE GEOGRAFIA I GEOLOGIA.—El Dr. Pau Vila organitzà un curs de Geografia de Catalunya que fou seguit amb molt d'interès pels nombrosos inscrits al mateix.

SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA.—Els actes que més sobresurten en l'activa actuació d'aquesta Secció, durant el Curs, han estat: participació al campionat d'Espanya d'skis, celebrat a Madrid, en el qual els nostres corredors foren classificats en el segon lloc dels Grups, i el soci del CENTRE senyor Mullor en el tercer lloc de la classificació general.

A La Molina s'efectuaren 8 curses, i es corregué per primera vegada la baixada de Puigllançada a Font Canaleta, que assolí un gran èxit, i, també per primera vegada, es corregueren els 100 metres llançats. En total s'han repartit 10 copes i altres premis, medalles, etc. Cal remarcar els treballs que s'han fet per tal de corregir el pendent del trampolí de salts amb skis, el qual s'ha deixat d'acord amb els de l'estranger.

Al III Saló de Fotografies de Muntanya foren presentades 111 proves, i s'atorgaren els següents premis:

Medalla d'or	al senyor Antoni Victory
Medalla de Vermeil	al senyor Albert Oliveras
Medalla d'Argent	al senyor Josep M. ^a Guilera
1. ^{er} accèssit	al senyor Lluís Estasen
2. ^{on} accèssit	al senyor Pau Bargaño
3. ^{er} accèssit	al senyor Enric Ribes

Les excursions més importants foren les del Baleitous, Andorra, Ariège, Bulloses, Canigó, etc.

El campament col·lectiu d'estiu a Llosàs (Maladeta) fou molt concorregut i de grans resultats alpinistes.

DIADA DE SANT JORDI.—La festa d'enguany revestí una solemnitat extraordinària, que feia molt de temps que les circumstàncies no ho permetien. En la Presidència hi havia el conseller senyor Tusell, en representació de l'Ajuntament, el senyor Riba, Vice-President de la Diputació en representació d'aquesta, i d'altres representants de diferents entitats.

La Medalla d'Or, instituïda pel benemèrit patrici senyor Patxot,

fou atorgada a Mossèn Jaume Oliveras. Forts aplaudiments dels concurrents a aquella vetllada, aprovaren l'adjudicació.

En la festa foren llegides una prosa de la senyoreta Lola Anglada titulada *Cavaller Sant Jordi*, i una poesia inèdita del poeta senyor Sánchez-Juan. Tancà la festa un bell parlament del nostre digne President senyor Maspons.

BIBLIOTECA.—La següent estadística ens donarà una idea clara de la importància de la nostra Biblioteca:

Volums ingressats: 181, repartits com segueix:

Per compra	59
Per canvi	39
Per donatius	83

Noves publicacions:

Tolosa.—*Revue Geographique des Pyrénées et du Sud-Ouest.*

Cuneo.—*Comunicazioni della Società per gli Studi Storici, Archeologici ed Artistici.*

Ljubljana.—*Planinski Vestnik.*

Intercanvis establerts amb:

Cuneo.—*Comunicazioni della Società per gli Studi Storici, Archeologici ed Artistici.*

Ljubljana.—*Planinski Vestnik.*

Servei de préstec:

212 volums; l'any passat, 91.

El nombre de lectors ha estat enguany de 2.770, contra 2.691 de l'any passat. Tenint en compte el servei de préstec, dona per aquest any un augment de 193 lectors.

El total de volums de la nostra Biblioteca és de 8.673, sense comptar les revistes.

VISITES.—Entre d'altres moltes visites amb què s'ha vist honorat el CENTRE, citarem la de l'egipci Abdul Hamid. El abbadi, representant del Govern d'Egipte a un congrés celebrat a la nostra ciutat; la del Professor de la Universitat de Bucarest i Comissari General de Romania a l'Exposició de Barcelona, Dr. A. Tzigara Samurcas; i la de l'Infant Don Jaume de Borbon, etc.

El nombre de socis en tancar el Curs, en 30 de juny de 1930, era de 1.312 contra 1.214 l'any passat.

La millora en el nombre de socis és molt encoratjadora i desitgem que augmenti cada any. No tenim de veure'ns mai satisfets i no havem de flaquejar en la recerca de nous socis, en bé del nostre CENTRE i de Catalunya.

LLUÍS G. OLIVELLA

CONFERÈNCIES

Acte inaugural del Curs de 1930-1931.—El dia 7, el CENTRE celebrà l'acte inaugural del Curs 1930-1931. Ocuparen la presidència els senyors Maspons, Casades i Turull.

Obri l'acte el President senyor Maspons. Es referí a les activitats portades a terme pel CENTRE fins al present i com hauran d'intensificar-se en l'esdevenidor i insinuà la celebració del «I Saló de l'Ski Català» organitzat per la Secció d'Esports de Muntanya. Dedicà, després, un record al senyor Josep Franch i Mestre, mort fa pocs mesos, el qual desempnyava amb zel i competència, mai no prou lloades, el càrrec de Bibliotecari, i féu observar com a ell es deu la preponderància que en aquests darrers anys ha assolit la Biblioteca.

El senyor Maspons finalitzà el seu parlament donant per inaugurat el Curs 1930-1931.

Seguidament, el senyor Lluís G. Olivella, Secretari de la Junta Directiva durant el passat Curs, llegí la Memòria corresponent al mateix, el text de la qual publiquem en altre lloc d'aquest Suplement.

La Comarca del Penedès.—Tot seguit el senyor Francesc Blasi i Vallespinosa donà la seva anunciada conferència sobre l'esmentat tema.

Començà explicant l'origen del nom i la formació de la comarca, la qual prengué per base Sant Miquel d'Olèrdola.

A continuació història l'origen del Castell d'Olèrdola i remarcà les troballes prehistòriques d'aquest indret.

Finalment, féu algunes observacions sobre l'art al Penedès i posà de relleu les joies artístiques de Sant Martí Sarroca i el claustre de Sant Sebastià dels Gorcs.

Foren un complement ben interessant de la conferència del senyor Blasi les magnífiques diapositives amb les quals la illustrà.

Acampades i Excursions per l'Alt Pirineu. - Una setmana de

camping a la Vall d'Astós. - Estiu de 1929.—El dia 14, se celebrà la inauguració del «I Saló de l'Ski Català», organitzat per la Secció d'Esports de Muntanya, així com una exposició de fotografies, croquis i estadístiques del Campament de la Vall de Llosàs. De tot donem notícia en la ressenya de la Secció esmentada.

Amb motiu d'aquestes exposicions, la mateixa Secció d'Esports de Muntanya organitzà un cicle de conferències sota el títol *Acam-pades i Excursions per l'Alt Pireneu*, la primera de les quals tingué lloc el susdit dia 14, i anà a càrrec del senyor Josep M.ª Guilera i Albinyana, que descabdellà el tema *Una setmana de camping a la Vall d'Astós*.

El senyor Guilera detallà acuradament, dia per dia, la vida al campament, amb les escalades que efectuaren, entre altres les del Pic de Posets i del Perdiguier, prou conegudes dels nostres alpinistes, i illustrà la seva conferència amb la projecció de nombroses diapositives que feren reviure aquells dies passats pels excursionistes en plena natura.

Seguidament, el President de la Secció, senyor Josep M.ª Ros i Vila, i després el del CENTRE, senyor Francesc de P. Maspons i Anglès, dirigiren breus paraules al selecte auditori que s'havia aplegat al Saló d'Actes, i feren la presentació del «I Saló de l'Ski Català».

Tot seguit d'aquest, foren obertes al públic les sales on aquest Saló, així com les altres exposicions es trobaven instal·lades.

Acampades i Excursions per l'Alt Pireneu. - De la Vall d'Astós a la d'Ordesa per la Punta Suelza i el Massís Calcari.—La segona conferència d'aquest cicle tingué lloc el dia 21, la qual anà a càrrec del senyor Josep Puntas i Jensen.

Fou una bella relació d'aquelles jornades, que illustrava una magnífica col·lecció de diapositives.

Acampades i Excursions per l'Alt Pireneu. - Una setmana de camping a la Vall de Llosàs. - Estiu de 1930.—Sobre aquest tema el dia 28, el senyor Josep Torent i Sostres donà la tercera conferència del cicle esmentat.

El conferenciant ressenyà l'excursió de Benasc a la Vall de Llosàs, on fou instal·lat el campament, i explicà les ascensions efectuades, des d'aquest, a nombrosos cims del massís de La Maladeta, especialment dels que formen part de la cresta de les Tempestats, així com també de la vida al campament i de les excursions des de la Vall de Llosàs a La Renclusa i a Luchon.

El senyor Torent illustrà la seva conferència amb la projecció de clixés de la seva collecció, i dels senyors Eliodor Orfila i Joan Roig.

SECCIÓ DE FOLKLORE

Agrupació dels Mantenedors dels Goigs.—En inaugurar el CENTRE el nou Curs, també han reprès les tasques de la seva especialitat els membres que integren aquesta Agrupació.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA

Durant el present mes, aquesta Secció ha fet les següents excursions: dies 7 i 8, a Lleida i Praga; dia 14, a Olesa, Sant Pere Sacama i Sant Salvador de les Espases; dia 21, a La Granada, Sant Sebastià dels Gorcs i Sant Cugat Sasgarrigues; dies 27 i 28, a Figueres, Castell de Perelada, Vilabertran i Castell de Requesens.

Com estava anunciat, aquesta Secció ha inaugurat un curs de cine-amateur. El dia 21, davant de nombrosa i selecta concurrència, el membre de la Junta senyor Fontanet descabdellà una conferència sobre cinematografia en general, per tal de fer notar la importància que té la creació d'una penya de cineastes amateurs.

Després d'un exordi en què posà de relleu la meritòria obra de l'Arxiu Fotogràfic del CENTRE i la seva importància social, explicà els avantatges de les reunions en les quals els aficionats a la cinematografia, avui dispersos, trobessin un mitjà de perfeccionament i un esplai a llurs aficions preferents. És en aquesta casa pairal de l'excursionisme català - digué el conferenciant - que tots nosaltres, cineastes amateurs, podríem trobar l'escalf desitjat i un cordial acolliment.

Moltes vegades d'un aficionat a la cinematografia n'ha eixit un gran operador professional. És que, abans de tot, l'aficionat s'ensinistra en el gust, en l'art, en el folklore, en la història, en les excursions i fins en la importància que poden tenir certes actualitats.

Per a final de la conferència es projectà un film Pathé en el qual s'exhibiren els Xiquets de Valls, a Poblet, i alguns aspectes de la Festa Major de Tarragona. En altre film es projectaren escenes de la darrera vaga general, i en un altre es féu la relació d'una excursió per terres de Tortosa.

SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA

Durant el mes de novembre han tingut lloc els actes següents organitzats per aquesta Secció: dies 1 i 2, excursió a Reus, Ullde molins, Serra del Montsant, Cornudella, Reus, Tarragona (visita als monuments) i Barcelona; dia 9, excursions a Sant Miquel del Fai, a Núria, Nou Creus, Pic de l'Infern, Pic del Fresers, Pic de Bastiments, Ull de Ter, Setcases i Camprodon, a Puiggraciós, al Montgrós; dia 16, excursions a Olot, Sant Privat, Santuari de les Olletes, Santa Magdalena, Puigsacalm, Serra de Curull i Torelló i a Collbató, Torrent del Migdia, Els Ecos, Santa Cecília i Monistrol; dia 23, excursions a Vic, La Rotllada, Cingles d'Aiats, Santuari de Cabrera i Torelló, i a Les Agudes; dia 30, excursions a La Mata, Coll d'Estenalles, Meutrau, La Mola, Font del Saüc, Cavall Bernat, Matadepera i Terrassa, i a La Molina.

És de remarcar el nombre de grups que han pres part en aquestes sortides, especialment en l'excursió a La Molina, a la qual concorregueren més de 40 socis, entre els quals figuraven 15 senyoretetes.

En els dies 14, 21 i 28, s'han donat les tres primeres conferències del cicle que, sobre *Acampades i Excursions per l'Alt Pireneu*, ha organitzat aquesta Secció.

El dia 14, també tingué lloc l'acte inaugural del I Saló de l'Ski Català. Després de la primera de les esmentades conferències, els senyors Ros i Maspons, presidents respectivament de la Secció i del CENTRE, exposaren la finalitat de l'Exposició que s'inaugurava. Acabats aquests parlaments, la nombrosa concurrència que emplenava per complet el Saló d'actes, es traslladà a les altres sales on estava instal·lada l'Exposició.

Durant tota la segona quinzena de novembre el Saló ha estat visitat per un contingent crescutíssim d'skiadors, ja individualment ja en grups, formats aquests per entitats en visites col·lectives.

En els stands s'han exposat skis, bastons, gèneres de punt, indumentària de tota mena, faquetes i guants de cuir i teles impermeables, motxilles model noruec, pells de foca, calçat especialitzat, ceres i grasses, botiquins, làmpares i piles elèctriques i crampons. En ells l'skiador haurà pogut trobar des dels models senzills, a preus populars, fins als d'alta qualitat, els quals poden competir dignament amb els de les marques estrangeres de més anomenada.

Davant de l'èxit assolit i cedint a prec de moltes persones, així com també per atenció als nuclis excursionistes i skiadors fo-

rans que desitjaren visitar el Saló, en motiu d'escaure's dues festes seguides en els dies 7 i 8 de desembre, la Junta de la Secció acordà mantenir obert el Saló fins al dia 10.

Aquesta manifestació de la indústria catalana, posada al servei del nostre esport és, sense dubte, un dels actes més reeixits d'entre els que ha organitzat aquesta Secció, i li ha valgut els més elogiosos comentaris per part dels visitants i de la premsa.

Coincidint amb la del I Saló de l'Ski Català, tingué lloc la inauguració de l'Exposició de Fotografies i Croquis del Campament instal·lat per la Secció, en la Vall de Llosàs, el mes de juliol passat. Les fotografies exhibides mostren distints aspectes del campament i donen a conèixer les nombroses ascensions efectuades als cims de La Maladeta i de les regions de Neouvielle i del massís calcari, visitades a continuació de la setmana de camping a la Vall de Llosàs.

Ultra les fotografies s'exposà un humorístic pergami dedicat al senyor Josep Botey pels seus companys de campament, amb motiu d'haver caçat el seu isart núm. 50. El pergami és degut a la ploma del soci senyor Queralt.

És digne d'esment especial, el croquis del massís de La Maladeta, dibuixat pel senyor Albert Oliveras, el qual corregeix els molts errors sobre la veritable situació dels cims i de les carenes en què incorren les cartes d'aquella regió. En l'esmentat croquis es marquen tots els itineraris recorreguts pels campadors. A més s'exposen a part, per a major detall i més fàcil comprensió dels visitants, croquis parcials del massís, amb els itineraris de cada una de les ascensions efectuades.

SECCIÓ DE GEOGRAFIA I GEOLOGIA

Curset de Geografia.—Inaugurat el Curs 1930-1931 per aquesta Secció, el Professor senyor Pau Vila ha explicat un Curset de Geografia, en les lliçons del qual els assidus concurrents a les mateixes han treballat en l'estudi de la Costa de Llevant, especialment des del punt de vista històric del poblament.

SECCIO D'ARQUEOLOGIA I HISTORIA

Una Exposició.—L'Exposició d'exemplars gràfics (fotogravats, fototípies, fotografies, boixos, estampes, etc.), relatius a la representació simbòlica de la Mort, la qual, durant la vuitada de Di-

funts d'aquest mes, ha tingut lloc al CENTRE, cridà l'atenció als nombrosos visitants que acudiren a fer-se càrrec del que contindria una exposició anunciada amb el suggestiu títol de *La Mort en l'Art*.

La sala d'exposicions quedà completament ocupada pels doscents cinquanta-cinc exemplars, facilitats amablement pels il·lustrats col·leccionistes senyores Viuda Culat i Bertran i Serra i senyors Coromines (Joan Bta.), Calvó, Blasi, etc.

La col·lecció d'*Ex-libris*, que figurà en lloc preferent de l'exhibició, fou molt celebrada per la seva vàlua artística. Gairebé tots els exemplars contenien la simbòlica representació de la Vida (figurada per un nu femení) i la Mort (per mitjà d'un esquelet). Els noms dels artistes, autors dels dibuixos originals, són una garantia de la importància d'aquests exemplars; citarem els principals. Entre els del país, figuren Riquer, Renart, Casals Vernis, Alvarez, Brunet, Borrell, Mas, Saló, Triadó, Moles, Cornet, Casademont, Amadeus, Garcia Falgàs.

Dels artistes estrangers, figuren: Holzenbein, Langbein, Fingesten, M. von der Heyden, Soder, Erich, H. G. Weber, Kunst, Kolb, Cossmann, Ritter, Rassenfosse, Schenlee, Steller, Fischer, Matilde Ade, Gols John, Rogg, Willy Geiger, Kadletz, Filovsky i Jores.

El lloc d'honor es reservà a la reproducció en fototípia, de les màscares mortuòries (testes) de Pascal, Napoleó, Cromwell, la reina Lluïsa de Prússia, Litz, Beethoven, Frederic II de Prússia, Schiller, Robespierre, Schopenhauer, Nietzsche, Molk, etc.

En els altres murs de la sala figuraven, agrupats en sèries d'assumptes, reproduccions de quadros cèlebres dedicats al tema de la Mort, baix tots els simbolismes, tractats pels artistes més cèlebres, des del segle xv, especialment de les escoles del Nord (Durer, Holbein, etc.), l'italià Orcagna i d'altres, fins als autors més moderns, especialment alemanys, anglesos i italians, com Walter Crane, Alfred Reithel, Jones Sulliver, Vèrard, Bartolozzi, Crescenzo, Ligier Richter, Hanneberg, Sidney, etc.

No és possible en aquesta nota detallar els diferents arguments dintre el mateix tema, això és, el triomf de la Mort, en tots els sentits; i la persistència de la idea d'agermanar la representació de la Vida, o de l'Amor mundà, amb la figura, a voltes grotesca, de la Mort. És una tradició que des dels segles medievals no s'interromp; allò que hom representà en les pintures al fresc, o esculpí en timpans, arquitraus i capitells, ha estat imitat per tots els millors artistes i dibuixants, des de les grans composicions als *ex-libris*.

L'exhibició que ha tingut lloc al CENTRE, tanmateix ha revestit

un excepcional interès per la novetat dels exemplars. Entre ells, figuraven dues estampes molt típiques, del segle XVIII, les quals reproduïen la decoració que, per al *novenari de les ànimes*, s'usava a l'església parroquial de Mataró; unes estampes pintades, del mateix segle, que representaven la Mort acompanyant la representació de totes les categories socials, des del Papa i l'Emperador al captaire, tractat com les típiques rajoles de l'època; uns gravats, reproduccions d'una taula alemanya del segle XVI; un altre del 1560, etc.; els *boixos* de la crònica de Nuremberg; de la Dansa de la Mort, de Troyes (segle XV), etc., etc.

Dels temps actuals, s'exposaren fotografies dels monuments dedicats als Morts, els quals monuments ja hem vist reproduïts en bons gravats.

I com a nota típica, *la dansa de la Mort*, pantomima que cada any té lloc al poble de Verges, el dia del Dijous Sant, i de la qual s'obtingueren fotografies en una excursió que, a posta, es féu a dit poble; i, finalment, la reproducció dels *draps* de la Mort, obra del segle XVIII, els quals hom posa a l'església de Valls, durant el Novenari d'ànimes.

El CENTRE queda agraïdíssim als senyors col·leccionistes al principi esmentats, per haver contribuït a que l'exhibició de *La Mort en l'Art* hagi resultat un vertader èxit, mereixedor d'ésser conegut.

Una arquitectura NOVA de cinc mil anys.—El dia 7, el senyor Pelegrí Casades i Gramatxes donà una interessant conferència sobre l'esmentat tema, segons la novíssima relació dels descobriments efectuats, durant els darrers sis anys, per M. C. M. Firth i M. Lacau, del Servei d'Antiguitats d'Egipte, en la piràmide graonada de Dacour, consistents en les construccions de l'època del Faraó Zoser, de la III dinastia (del 4.500 al 4.300 abans de J.-C), degudes a l'arquitecte Imhotep.

BIBLIOTECA

REVISTES INGRESSADES ÚLTIMAMENT. - SUMARIS RESUMITS

MAI ENRERA. BUTLLETÍ DEL CLUB EXCURSIONISTA DE GRÀCIA

Royo, Josep M.^a. *Excursions pel Pirineu franco-aragonès*. 1930-143.—Royo, Josep M.^a. *Excursions pel Pirineu franco-aragonès*. 1930-153.

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES

J.-G. *Folklore i Comarcal*. V. 1930-75.

ARXIU DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

J. T. *Posets i Perdiguero*. 1930-66.—Canyameres, Ferran. *Pau*. 1930-86.—Galera, R. de la. *En J. Soler i Palet i l'Arqueologia*. 1930-89.

PEÑALARA

Carandell, Juan. *En la Sierra de Cazorla. Una excursión a las fuentes del Guadalquivir*. 1930-255.—Pina, Manuel. *Por los Picos de Europa. Una breve excursión por el Macizo central*. 1930-281.—Simancas, José Martínez. *Las organizaciones colectivas de Peñalara. Una excursión a Pirineos*. 1930-285.—España, Arnaldo de. *Las Excursiones colectivas de Peñalara: La Expedición al Moncayo*. 1930-230.

LE GROTTÉ D'ITALIA

Gortani, Michele. *Dei problemi speleologici in Italia e dell'Istituto Italiano di Speleologia*. 1930-129.—Boldori, Leonida. *Il «Carso» di Paitone*. 1930-143.

LES ALPES (BERN)

Streiff, R. *Der Föhn*. 1930-281.—Jenny, E. *Neue Bergfahrten in den Schweizer Alpen*. 1930-302.—Robert, E. A. *Au Weisshorn*. 1930-307.—Piccioni, B. *Col de Collon*. 1930-314.—Piccioni, B. *Le Soir a la cabane*. 1930-316.—Guex, Jules. *Noms de lieux alpins*. 1930-318.

ALPINISME

Vernet, Jean. *Le versant Nord-Ouest du Pic central de l'Ailefroide. Première ascension par...* 1930-217.—Couturier, Marcel. *De la brèche des Drus au Grand Dru par le passage du Z*. 1930-230.—Allwein, Eugène. *L'expédition Germano-Russe de 1928, à l'Alaï et au Pamir*. 1930-240.

REVUE GÉOGRAPHIQUE DES PYRÉNÉES ET DU SUD-OUEST

Lasserre, Pierre. *La morphologie glaciaire du bassin de Lourdes*. 1930-285.—Chatelard, Maurice. *L'habitation dans les Pyrénées Centrales*. 1930-306.—Sermet, Jean. *Notes sur l'état morphologique actuel de la côte basque espagnole*. 1930-331.

THE NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE

Rock, Joseph F. *The Glories of the Minya Konka*. 1930-385.—Nevils, W. Coleman. *The Perennial Geographer*. 1930-439.—Courtellemant, Gervais. *Château Land-France's Pageant on the Loire*. 1930-466.—Schaeffer, F. A. *A New Alphabet of the Ancients Is Unearthed*. 1930-477.—Simpich, Frederick. *This*

giant That is New York. 1930-517.—Tate, G. U. U. *I through Brazil to the Summit of Mount Roraima.* 1930-585.—Hansen Leo. *Viking Life in the Storm-Cursed Faeroes.* 1930-607.

BULLETIN PYRÉNÉEN

Durand, M. *De Cauterets a Gavarnie.* 1930-266.—Rondon, P. *Essai sur la Toponymie de la Vallée de Barèges.* 1930-275

REVUE ALPINE

Savard, M. J.—*Voie nouvelle au Mont Rose, on deuxième essai de psychologie alpine.* 1930-77.—Ogier Ward, R. *La Face Nord-Ouest de l'Aiguille de Leschaux.* 1930-88.

BULLETIN DU CLUB ALPIN BELGE

Binet, Chabod et Cretien. *Le Mont Maudit (4.471 m.).* 1930-77.—Grunne, Cte. X. de, & Nicaise, M. *L'Alpinisme sans Alpes. Les Rochers des Grands-Malades.* 1930-88.—M. N. *La Roche à Bayard: première escalade.* 1930-104.

VOYAGES A TRAVERS L'ACTUALITÉ MONDIALE

Pedron, Jean. *Le Brésil à vol d'oiseau.* 1930-643.—Deuoyer, Pierre. *Les esquimaux du Canada.* 1930-678.—Gantreau, Louis. *Visions d'Écosse.* 1930-685.—Pimene. *De Paris a Ankara.* 1930-690.—Baudrillart, André. *Les voyages dans l'Empire Romain. Les Gites.* 1930-711.—Faugier Stéphane. *Navageurs et Scaphandriers.* 1930-715.—Rochat-Cenise. *Vers la terre retrouvée.* 1930-718.—Debesse, M. *La Rochelle et l'Île de Ré.* 1930-611.—Condroyer, Emile. *Le Massif des Maures.* 1930-739.

CLUB ALPINO ITALIANO. RIVISTE MENSILE

Blanchet, E. R. *Cerirno: La discesa degli Strajuombi di Furggen.* 1930-585.—Benedetti, Enzo. *La seconda ascensione per la cresta di Furggen.* 1930-590.—*Il Giardino Alpino di «Prà di Toro».* 1930-597.—Roletto, Giorgio. *Le condizioni Geografico-Economiche di un Comune Alpino.* 1930-601.

LA MONTAGNE

Gréloz, Robert. *A l'Aiguille Noire de Peuteret.* 1930-281.—Blanchet, E. R. *Le Grain de Sarrasin (2.846 m.).* 1930-286.—Champeville, P. de. *Les Dentelles de Montmirail. Escalades dans les Alpes Comtadines.* 1930-293.—Broyer, Charles. *Le Tourisme en Montagne au déclin de l'Époque romantique. Eugène Guérard, 1821-1866, peintre et lithographe.* 1930-303.

UNIONE LIGURE ESCURSIONISTI

Piccaluga, Gerolamo. *Con i «Bocia» del Primo Alpini.* 1930-322.

NOVES ADQUISICIONS

- BRITISH SKI YEAR BOOK, THE.—*Vol. V. n.º 11.*—London, 1930.
- BOLETÍN DE LA R. ACADEMIA DE BUENAS LETRAS.—*Inventari dels articles del..... 1901-1929.*—Barcelona, 1930.
- VIDAL DE LA BLACHE, P. Y GALLOIS, L.—*Geografía Universal. Vol. XI. Asia Occidental. Alta Asia.*—1930.
- BIBLIA, LA.—*XXI Epístoles de Sant Pau als Galates...*—Monestir de Montserrat, 1930.
- ENCICLOPEDIA UNIVERSAL ILUSTRADA.—*Apéndice. Tom. I.*—Barcelona.
- GEOGRAFIA UNIVERSAL.—*Descripción moderna del mundo. Tom. IV. Asia...*—Barcelona, 1930.

DONATIUS

- KYBAL, VLASTIMIL.—*Tomàs G. Masaryk.*—Madrid, 1930 (del Consulat General de Txecoslovàquia).
- CARRERAS VALLS, R.—*El català Xpo Ferens Colom.*—Barcelona, 1930 (de l'autor).
- MEMÒRIES PATXOT. VOL. I. FEBRER JOAQUIM.—*Atlas plubiomètric de Catalunya* (de l'Institució Patxot).
- SAU I SANTELÓ, JOAN.—*Crítica i comentaris a la topografia mèdica de.....*—Campródon, 1930 (de l'autor).
- CLARIANA LOVELL, LAURO.—*Bolivia. Resúmen geogràfico-histórico.* Barcelona, 1927 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- ULLOA, LLUÍS.—*La pre-descoberta d'Amèrica.*—Barcelona, 1930 (de l'autor).
- BLASI I VALLESPINOSA, FRANCESC.—*Vuit dies a Escòcia.*—Barcelona, 1930 (de l'autor).
- La Roumanie a l'Exposition Internationale de Barcelone 1929.*—Barcelona (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- GABARRÓ GARCIA, P.—*Del país dels fjords. Viatge per Noruega.*—Barcelona, 1930 (de l'autor).
- IGLESIES, JOSEP.—*El Priorat. L'extensió de la comarca natural.*—Reus, 1930 (de l'autor).
- SANDIUMENGE, M. P.—*La Masia Catalana.*—Barcelona, 1929 (de l'autor).
- CARRERAS I COSTAJUSTÀ, MIQUEL.—*Linies d'Història Ciutadana.*—Sabadell, 1930 (de l'autor).
- REVEST CORZO, LUIS.—*La Enseñanza en Castellón 1374 a 1400.*—Castellón, 1930 (de la Sociedad Castellonense de Cultura).

- CAPELLANI ANDREAE.—*De Amore Libri Tres*.—Castellón de la Plana, 1930 (de la Sociedad Castellonense de Cultura).
- GARCIA MARIÀ, V. E.—*Refugis Pirenencs*.—(De l'autor).
- CENTRE EXCURSIONISTA BALAGUERÍ.—*Memòria 1929-1930*.—Balaguer, 1930 (de l'entitat).
- REAL ACADEMIA DE BUENAS LETRAS DE BARCELONA.—*Escritos Académicos..... 2.º Centenario*.—Barcelona, 1930 (de l'entitat).
- AMADES, JOAN.—*Astronomia i Meteorologia Populars*.—Barcelona, 1930 (de l'autor).
- ARCO, RICARDO DEL.—*Costumbres y trajes en los Pirineos*.—Zaragoza, 1930 (de l'autor).
- BERTRAND MARCOS, JESÚS.—*Una coreografía olvidada*.—Barcelona, 1929 (de l'autor).
- Memorias de la Real Academia de Buenas Letras. Tomo X*.—Barcelona, 1928 (de l'entitat).
- Memorias de la Real Academia de Buenas Letras. Tomo XI*.—Barcelona, 1929 (de l'entitat).
- Annuaire National des Syndicats d'Initiatives, 1930*.—France (de l'entitat).
- ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA.—*Memòria des de 1923 a 1930*.—Barcelona (de l'entitat).
- BERNARD, FRÉDÉRIC.—*De Lyon a la Méditerranée*.—París, 1855 (del senyor A. C.).
- ALEMANY Y MILÀ, J. DE.—*Los Estados Unidos. Impresiones de Viaje*.—Barcelona, 1903 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- ABEREGG, C.—*Interlaken et ses environs*.—Interlaken, 1898 (del senyor Josep A. Gomis).
- HARDMEYER, J.—*Le chemin de fer du Pilate*.—Zürich (del senyor Josep A. Gomis).
- CATLIN, GEORGE L.—*A travers les Alpes par le chemin de fer du Saint-Gothard*.—Zürich, 1896 (del senyor Josep A. Gomis).
- JOANNE, PAUL.—*La Suisse. Chamonix et les Vallées Italiennes*.—París, 1893 (del senyor Josep A. Gomis).
- JOANNE, PAUL.—*Italie*.—París, 1894 (del senyor Josep A. Gomis).
- INSTITUTO GEOGRÁFICO DE AGOSTINI.—*Pequeño Atlas de la República Argentina*.—(del senyor Aureli Castells).
- SMITHSONIAN INSTITUTION, THE.—*Annual Report of the Board of Regents of 1928*.—Washington, 1929 (de l'entitat).
- AMADES, JOAN.—*Balls populars del Vallès*.—(De l'autor).
- VILLALONGA, JUAN.—*A través de los mares*.—Barcelona, 1919 (del Dr. Josep Garrut i Sala).

- SERVET, JOSÉ M.^a.—*De París a Constantinopla*.—Múrcia, 1889 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- MARÍA DEL PILAR, FR. PLÁCIDO.—*Cosas de la India. Hojas arrancadas del diario de un misionero*.—Burriana, 1915 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- TORRES I TORRES, MANUEL DE.—*Palestina*.—Madrid, 1900 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- AGUIRRE I ESCALANTE, JOSÉ M.^a.—*De Castella Vetula*.—Santander, 1915 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- Breve descripción de la República de Chile*.—(Del Dr. Josep Garrut i Sala).
- PHILADEPHEUS, ALEXANDRE.—*Une Conference sur l'Espagne*.—Athènes, 1929 (del Dr. Josep Garrut i Sala).
- PUJÓL I ALGUERÓ, F.—*Excursionisme i ciutadania*.—Barcelona, 1930 (de l'autor).
- DANÈS I VERNEDAS, JOAN.—*L'Educació cultural i l'educació física*.—Barcelona, 1915 (de l'autor).
- Suiza Económica e Industrial*.—Lausanne, 1929 (de l'Oficina Suïza de Expansió Comercial).
- DANÈS I VERNEDAS, JOAN.—*Excursió a l'Alt Vallès Occidental*.—Barcelona, 1930 (de l'autor).

CONFERÈNCIES I EXCURSIONS PROJECTADES

PER AL MES DE GENER DE 1931

Dia 9.—A les 10 de la nit, el soci senyor Josep M.ª Guilera i Albinyana donarà lectura a uns fragments del seu llibre inèdit *Anuari d'un skiador*.

Dia 16.—A les 10 de la nit, el senyor Josep M.ª Guilera continuarà la lectura d'alguns fragments del seu esmentat llibre.

Dia 23.—A les 10 de la nit, el soci Dr. Xavier Farrerons i Co donarà una conferència sobre el tema *La fatiga en l'esport de muntanya*.

Dia 30.—A les 10 de la nit, el soci senyor Gonçal de Reparaz (fill) donarà una conferència sobre el tema *Visions de Portugal*.

Aquestes conferències seran ilustrades amb projeccions.

ADVERTIMENT.—Es demana als socis del CENTRE que vulguin indicar les conferències i excursions que tinguin preparades per a aquest curs, per tal de poder ordenar-les amb temps.

Secció de Folklore

Agrupació dels Mantenedors dels Goigs.—Els dimecres de cada setmana, no festius, de 7 a 8 del vespre, es reuneix al CENTRE aquesta Agrupació per tal de canviar impressions sobre el foment dels goigs i procurar intercanvis.

Es prega als excursionistes que procurin adquirir els goigs que els vinguin a mà, per tal d'augmentar la collecció del CENTRE. Els sobrants seran adquirits per l'Agrupació dels Mantenedors, els quals pagaran les despeses.

Secció de Fotografia

Dia 4.—Visita als jardins del Laberinte.

Dia 11.—Excursió a Sant Esteve de Sasrovires, Sant Joan Samora i Sant Llorenç dels Hortons.

Dia 18.—Excursió a Badalona, Sant Jeroni de la Murtra, Torre Pallaresa i Santa Coloma.

Dia 25.—Excursió a La Baells, Pedret i Berga.

Dies 1 i 2 de febrer.—Excursió a Reus, Arbolí, Poboleda Scala-Dei, Gratallops i Falset.

La Junta d'aquesta Secció es complau a invitar tots els aficionats a la impressió de cintes cinematogràfiques (cineastes amateurs) a les sessions de *cine amateur* que se celebraran al local del CENTRE el tercer dijous de cada mes, a les 10 de la nit.

Aquestes sessions aniran acompanyades d'explicacions teòrico-pràctiques, a càrrec del nostre consoci i individu de la Junta, senyor Josep Fontanet.

Durant les sessions anunciades, els socis del CENTRE tenen el dret de projectar les cintes per ells impressionades, i d'exposar els dubtes i dificultats que els hagin suggerit les mateixes.

La Junta d'aquesta Secció prega als concurrents a aquestes sessions, vulguin cooperar a la formació d'una Sub-secció de *cine amateur* inscrivint-se socis de la mateixa.

ADVERTIMENT.—A les 10 de la nit del primer dijous, es projectaran diapositives de triades colleccions dels socis, els noms dels quals s'anunciaran oportunament.

Les hores de sortida i els altres detalls de les excursions, es convindran en les reunions dels dijous, a les 10 de la nit, i seran posades de manifest en la taula d'anuncis.

Secció d'Esports de Muntanya

Per al mes de gener aquesta Secció té en projecte:

Pràctiques d'skis a La Molina cada dia festiu.

Participació en la cursa inter-clubs per relleus de tres corredors que organitza el Centre Excursionista Barcelonès en les pistes de La Molina, per al diumenge dia 25.

Participació en el tercer «aplec» dels skiadors de Gràcia (Cursa inter-clubs de mig fons, organitzada per les entitats excursionistes de Gràcia).

Diverses excursions amb skis, els itineraris de les quals es fixaran segons l'abundor o la manca de neu i la seva qualitat. Seran anunciades oportunament.

ADVERTIMENT.—La Secció estableix els divendres, de 8 a 9 de la vetlla, per a canviar impressions i ultimar els itineraris i horaris de les excursions del diumenge.

Secció de Geografia i Geologia

Per al present Curs aquesta Secció ha organitzat un *Curset pràctic de catalogació de fòssils*, el qual explicarà el Dr. Mn. Josep R. Bataller. S'anunciarà oportunament.

També es continuarà el curset a càrrec del Professor senyor Pau Vila, sobre *Treballs de preparació, investigació i discussió per a arribar a la delimitació comarcal de Catalunya*.

Les lliçons d'aquest curset es donen tots els dimecres a dos quarts de 8.

Secció d'Arqueologia i Història

Aquesta Secció té en projecte diverses conferències per al mes de gener, els temes de les quals i el nom dels conferenciants seran anunciats oportunament.

ADVERTIMENT.—Els membres d'aquesta Secció es reuniran, com de costum, els dilluns, a les 7 de la tarda.

ADVERTIMENT

Es prega als concurrents a les excursions visites i altres actes, que no es descuidin de portar la insígnia del CENTRE, per tal d'evitar confusions amb persones que, titulant-se excursionistes, no guardin la deguda compostura.

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA*Publicació mensual*

Un vol. anual de 384 pp. text, 96 pp. làmines i nombrosos gràfics,
i un SUPLEMENT de 192 pp.

Abonament: Socis del CENTRE, 15 pessetes anyals

SUMARI DEL BUTLLETÍ DE DESEMBRE DE 1930

Notes d'una excursió per l'Àfrica romana (acabament), per JOAN ROIG I FONT.—Bibliografia (Pau Vila. Resum de Geografia de Catalunya. I. Aspecte Físic. II. Aspecte Humà. El Litoral. III. Aspecte Humà. El Prelitoral. 1.ª part)

LAMINES

LXIX. *Kasserina: Petit temple. Tebessa: Arc de Caracalla.—*
LXX. *La Kef: Un carrer. Bulla Regia: Palau subterrani.—LXXI.*
Haïdra: Mausoleu romà. Dugga: Mausoleu líbic-púnic.—LXXII.
Tebursuk: Un portal i minaret d'una mesquita. Dugga: L'escena
del teatre romà.—LXXIII. Dugga: Temple de Cælestis. Aïn Tun-
ga: Fortalesa bizantina, per GABRIEL ROIG I FONT

TAULES

(Els números indiquen les pàgines)

TAULA GENERAL

GENERALITATS

AMADES, JOAN.— <i>Costums populars de Barcelona</i>	31, 52, 82, 124, 248, 277, 306
ARMANGUÉ, JOSEP.— <i>L'eruga processonària del Pi</i>	61, 96
BLASI I VALLESPINOSA, F.— <i>Aspecte monumental de Londres</i>	268
— <i>Vuit dies a Escòcia</i>	103
DANÉS I VERNEDAS, JOAN.— <i>A la bona memòria d'En Josep Franch i Mestre</i>	263
— <i>Excursió a l'Alt Vallès Occidental</i>	5
DANÉS I TORRAS, JOSEP.— <i>Restes romanes entre Canet de Mar i Sant Pol</i>	236
— <i>Troballa a Covet</i>	345
<i>Escola d'Arlberg, L'</i>	161
<i>Esports d'hivern</i>	94
ESTASEN, LLUÍS.— <i>Escalades pirenenques</i>	165, 197
GILI, MONTSERRAT.— <i>Principis fonamentals de l'skiar</i> . Trad. per Montserrat Gili	102
GUILERA, JOSEP M. ^a .— <i>La Verge de Montserrat a la Capella de La Molina</i>	245
<i>Itineraris d'algunes excursions fetes per socis del CENTRE Josep Franch</i>	346
<i>Medalla d'Or del CENTRE E. DE C.</i>	261
OLIVERAS I FOLCH, ALBERT.— <i>Memòria de la Secció d'Esports de Muntanya. Curs de 1929-1930</i>	103
<i>Pedró Folch</i>	182
<i>IV Aplec Excursionista de les Comarques Tarragonines</i>	95
RIBAS I BERTRAN, JOAN.— <i>Els palets pintats ilduronosos</i>	181
ROIG I FONT, JOAN.— <i>Notes d'una excursió per l'Àfrica romana</i>	109
<i>III Saló Català de Fotografies de Muntanya</i>	37, 69, 294, 326, 357
UHTHOFF I FERRAN, JOSEP.— <i>La Peyraforca</i>	158
ULLOA, LLUÍS.— <i>El Pare Ramon Pons i la predicació del cristianisme a Amèrica</i>	229
— <i>La Pre-descoberta d'Amèrica i la personalitat del descobridor</i>	242
	210

BIBLIOGRAFIA

ALBUM MERAVELLA.— <i>Llibre de Belleses Naturals i Artistiques de Catalunya</i>	99
VERJON ET VAZQUEZ READ, ANTONIO.— <i>Theologia Archeologica. (Praellectiones) sive Catholicum Dogma ex antiquis, Catacumbarum praecipue, monumentis vindicatum. Tractatus Praeliminaris.—De Protoevangelio.—CXXIII Tabulis in textu illustratus</i>	259
BLASI I VALLESPINOSA, FRANCESC.— <i>Resum històric del Santuari del Lladó de Valls</i>	164
GUDIOL I CUNILL, MN. JOSEP.— <i>La Pintura Mig-Eval Catalana. Volum II.—Els Primitius. Segona part. La pintura sobre fusta</i>	352
IGLESIAS, JOSEP, I SANTASUSAGNA, JOAQUIM.— <i>Les Muntanyes de Prades, el Montsant i Serra la Llena</i>	35
<i>Obra del Cançoner Popular de Catalunya</i>	291
RIUS I BORRELL, AGUSTÍ.— <i>Sabadell. Monografia</i>	131
SANDIUMENGE, M. P.— <i>La Masia Catalana</i>	195
SOLÀ, JOAN (SCH. P.).— <i>Història de Sant Salvador de les Espases</i>	67
TODA I GÜELL, EDUART.— <i>Los Convents de Reus i sa destrucció en 1835</i>	288
TORROELLA I PLAJA, M.— <i>Història de Pala-rugell i la seva Comarca</i>	66
VILA, PAU.— <i>Resum de Geografia de Catalunya. I. Aspecte físic. II. Aspecte humà. El Litoral. III. Aspecte humà. El Prelitoral</i>	375

LAMINES

I.—Sant Vicens de Junqueres, terme de Sabadell. Gorg del Diable. Riu Ripoll, terme de Sant Feliu del Recó	12-13
II.—Sant Llorenç del Munt. Monestir. Cavall Bernat	12-13
III.—Sant Feliu del Recó. En últim terme Sant Llorenç del Munt. La vall de Gallifa i muntanya de Sant Sadurní.	12-13
IV.—Castell de Gallifa. Absis de la Capella del Castell de Gallifa	12-13
V.—Absis de l'Església de Sant Pere de Gallifa. Mare de Déu de les Arenes, terme de Sant Feliu del Recó	20-21
VI.—Església de Sant Pere de Gallifa. Sant Nicolau (res-	

tes de l'antiga església de Sant Feliu de Rahona, primitiva parròquia de Sabadell	20-21
VII.—Banda esquerra de l'església parroquial de Sant Sebastià de Montmajor. Conjunt de l'església parroquial de Sant Sebastià de Montmajor.	20-21
VIII.—Font del Lleó de Caldes de Montbuy. Santuari de la Mare de Déu de la Salut (antigament Capella de Sant Iscle	20-21
IX.—Anfores. Resta d'un vas de vidre amb relleus que representaven una lluita de gladiadors.	24-25
X.—Ceràmica sigil·lata. Eines agrícoles i claus	24-25
XI.—Plaça del Govern amb l'estàtua del Duc d'Orleans i la Mesquita de la Pescateria. Pati del Palau d'hivern.	44-45
XII.—Arc del Cardo Màxim i Porta del Fòrum Nord. Temple dedicat a la Família Imperial dels Severs	24-25
XIII.—Biskra: Un aspecte del Suk. Vell Biskra: Mesquita de Sidi Lassen	24-25
XIV.—Estepa al SO. de Biskra. Sidi-Okba: Un portal.	24-25
XV.—Sagàs. De la col·lecció premiada amb Medalla d'Or en el VI Concurs Premi Catalunya.	52-53
XVI.—De Jorba a Can Rosich. De la col·lecció premiada amb l'obra artística, en el VI Concurs Premi Catalunya	52-53
XVII.—Poble Roig i Portell d'El-Kantara. Gorja d'El-Kantara.	76-77
XVIII.—Lambesa: El Pretori. Timgad: Vista general des del Teatre	76-77
XIX.—Timgad: Arc de Trajà. Constantina: Gorja del Rummel, pont del Kantara i la Passarel·la de Sidi-Mecid	76-77
XX.—Constantina: Pont natural en la Gorja de Rummel. Constantina: Gorja de Rummel.	76-77
XXI.—St. Moritz: Pista on es disputà la prova de velocitat. St. Moritz: Un concursant en plena cursa	92-93
XXII.—Pedró d'homenatge al soci senyor Ignasi Folch, emplaçat a l'entrada de la Plaça del Xalet de La Molina	92-93
XXIII.—La Molina: El tren detingut per la nevada del dia 10 de febrer.	92-93
XXIV.—La Molina: Un detall dels vagons. L'estació de Toses el matí del dia 11 de febrer.	92-93
XXV.—Escòcia: Llac Lomond. Llac Katrine i començament dels Trossachs	108-109

XXVI.—Escòcia: Hotel Trossachs. Trajos típics del país	108-109
XXVII.—Escòcia: Canal Caledònia. Abadia de Sant Agustí. Inverness: Cases antigues	108-109
XXVIII.—Escòcia: Inverness. Vista General de la ciutat. Aberdeen: Catedral de Sant Macar.	108-109
XXIX.—Escòcia: Aberdeen. Carrer vell de la ciutat. Col·legi Reial	116-117
XXX.—Escòcia: Edimburg. Monument a Walter Scott i Hotel de l'Estació. Antic Parlament, actualment Palau de Justícia	116-117
XXXI.—Escòcia: Edimburg. Carrer dels Prínceps. Abbotsford: Casa de Walter Scott.	116-117
XXXII.—Escòcia: Abadia de Melrose. Abadia de Dryburgh. Tomba de Walter Scott.	116-117
XXXIII.—Refugi de Fuenfria	160-161
XXXIV.—Querforadat	160-161
XXXV.—Queralps	160-161
XXXVI.—La Vall de Siscà	160-161
XXXVII.—Monts Maleïts	160-161
XXXVIII.—Riu Ter a Sabassona	160-161
XXXIX.—Les Agudes des dels Encantats. En les crestes de les Agudes	172-173
XL.—Un dels cims de les Agudes. Les Agudes: Un dels sentinelles de la bretxa	172-173
XLI.—Els Basieros des de la cresta S. Els dos Basieros	172-173
XLII.—En la cresta S. del Basiero. El Basiero E. i Saliente	172-173
XLIII.—Cresta S. del Basiero: La Punta de Sageta Encantats: El Sifó.	172-173
XLIV.—Encantats: Paret S. Pas de l'Escola. Encantats: Pic N. des de l'Enforcadura.	172-174
XLV.—Poblet: IV Aplec Excursionista de les comarques tarragonines	180-181
XLVI.—Sortida de la cursa de baixada. Cim de Puigllançada. Font Canaleta. Copes i premis atorgats en els concursos d'skis. Hivern de 1929-1930	180-181
XLVII.—Serra de Tumeneia des de l'Estany Negre. Pic Central de Tumeneia	204-205
XLVII.—Serra de Tumeneia: Pic Central des del Meridional. Pic Margalida amb la cresta de les Salenques i Aneto des de Mulleres,	204-205
XLIX.—Gelera de Barrancs: cresta de les Salenques	204-205
L.—Cresta de les Salenques: La Torre i Agulles. Primer atac de l'agulla n.º 4 del gràfic	204-205
LI.—Escalant l'agulla n.º 4. La coronisa, en primer terme, de l'agulla n.º 4	204-205

LII.—Travessia de les parets E. de la Torre. El Pic Margalida	204-205
LIII.—La Peyraforca: Vessant NO. La Peyraforca des de la Vall de Cempcardós	232-233
LIV.—Carena de Fontnegra des del cim de la Peyraforca. Pics d'Envalira i Tosseta de l'Esquella des del cim de la Peyraforca	232-233
LV.—Restes de muralla romana. Restes romanes: Vista parcial dels Marges.	236-237
LVI.—Sant Pol de Mar: Torre de la Marítima. Restes d'una Torre funerària romana	236-237
LVII.—Imatge de la Verge de Montserrat que es venera a la Capella de La Molina. Capella de La Molina: Altar on es venera la Verge de Montserrat	244-245
LVIII.—Processó celebrada a La Molina amb motiu de la benedicció de la Imatge de la Verge de Montserrat. Sardanes a la Plaça de La Molina	244-245
LIX.—Josep Franch i Mestre	262-263
LX.—Londres: Parlament.	268-269
LXI.—Londres: Torre del Relotge del Parlament. Església de Santa Margarida.	268-269
LXII.—Londres: Torre de Londres. Palau de Justícia	268-269
LXIII.—Londres: Catedral de Sant Pau, Galeria Nacional i Plaça de Trafalgar	268-269
LXIV.—Tunis: Bab Menara; Una de les antigues portes de la Medina. Sidi Bu Saïd: Vista panoràmica vers Cartago.	300-301
LXV.—Cartago: Ruïnes de l'Amfiteatre. Kairuan: Interior de la Gran Mesquita	300-301
LXVI.—Kairuan: Gran pati de la Mesquita del Barber. Pati vestibul de la Mesquita del Barber	332-333
LXVII.—Kairuan: Obrador de Catifes. El-Djem: Amfiteatre Romà	332-333
LXVIII.—Sfax: Carrer de la República i Porta Bab-Divane. Sbeila: Els tres temples.	340-341
LXIX.—Kasserina: Petit temple. Tebessa (Algèria): Arc de Caracalla	340-341
LXX.—La Kef (Sicca Veneria): Un carrer. Bulla Regia: Palau subterrani	363-364
LXXI.—Naïdra: Mausoleu Romà. Dugga (Tugga): Mausoleu líbic-púnic	363-364
LXXII.—Tebursuk: Un portal i minaret d'una mesquita. Dugga (Tugga): L'escena del Teatre Romà	371-372
LXXIII.—Dugga (Tugga): Temple de Cælestis. Aïn Tunga: Fortalesa Bizantina.	371-372

GRAFICS

Església de Gallifa	18
La Fira de Càntirs	32
La Sort de la fruita	34
La Cursa dintre de sacs	53
El Sepulcre de la Mare de Déu	55
Els cavallets amb la sort de l'anella	56
Jugant a soldats	82
Excursió a Montserrat	84
Per Sant Miquel el berenar puja al cel	86
Excursió a Sant Genís de la Vall d'Ebron	87
La fira de magranes	91
Per Sant Francesc comencen les vetlles	92
Reproducció d'un palet pintat ilduronès. Escala 1 : 1'33	120, 121, 122
Una castanyera	124
La rifa de Panallets en els cafès	126
Comprant panellets en una pastisseria	126
La visita als cementiris	127
El Valerosísim Martir S. George	134
Les Agudes des dels Encantats	168
Ascensió al pic N. des de l'Enforcadura	178
La Cresta des de Barrancs	205
Joan de Calàbria, Duc de Lorena, primogènit, etc.	243
Fira de pessebres	279
Comprant torrons en una botiga	282
Fira de casetes de pessebre	283
Parada de torrons d'Agramunt	283
Entrada de l'aviram per l'antic Portal Nou	284
Fira dels galls	285, 286
Les rifes dels cafès	286
Parada de rifador de galls	286
Per Sant Tomàs agafarem el porc pel nas	287
Les bones festes	307
L'alegria pels carrers en anar i venir de la Missa del Gall	308, 309, 310
La mort del gall	310, 311
Portant el gall al forn.	311
Les bromes pesades del dia d'Innocents	318
Les llufes del dia d'Innocents	318, 319

ÍNDEX TOPOGRÀFIC *

- A**berdeen, 113.
 Africa romana, 37, 69, 357.
 Agudes, Les, 166.
 Aïn-Tunga (ciutat), 373.
 Algèria, 37, 361.
 Alt Moixaró, 61.
 Ammoedara, 361.
 Andorra, 346.
 Argèlia, 326.
 Ariège, 346.
 Arlberg (població), 161.
 Arragona, 28.
- B**aliarda, 21.
 Balomi, 15.
 Barcelona, 277.
 Baziero (pic), 171.
 Batna, 70.
 Ben Nevis, 111.
 Birinandreis, 43.
 Biskra, 47.
 Bruguera, 10.
 Bulla Regia, 364.
 Buzarca, 43.
- C**adafan, 15, 21.
 Caldes de Montbui, 26.
 Calton Hill (muntanya), 116.
 Cartago, 37, 426.
 Caseriu de les Arenes, 12.
 Castell de Gallifa, 20.
 Castell de Montbui, 22.
 Castellar, 10, 30.
 Castellassa (monolit), 12.
 Catalunya, 375.
 Cillium (ciutat), 358.
 Codina (serra), 15.
 Constantina, 75.
 Covet, 345.
 Creu, Puig de la, 15.
- D**jebel Chellia, 70.
 Dugga, 367.
- E**dimburg, 114.
 El-Biar, 43.
 Encantats (pics), 166.
 Escòcia, 103.
- F**arell (muntanya), 15, 21, 23.
 Feriana, 359.
 Forques, 15.
- G**allifa (castell), 15.
 Ginestós, 21.
 Glasgow, 109.
 Greixa, 61.
 Guelma, 81.
- H**aïdra, 361.
- I**nverness, 112.
- K**airuan (ciutat), 327.
 Kalaa-Djerda, 362.
 Kantara, El, 69.
 Kasserina, 357.
 Kef (ciutat), 363.
 Kef Bugga (muntanya), 367.
- L**ambesa, 70.
 Londres, 268.
- M**aioles, 20.
 Masrampinyo, 15, 30.
 Medeina, 362.
 Meningla, 21.
 Molina, La, 245.
 Montcau, 13.
 Montmajor, 21.
 Montsant, 35.
 Munné (coll)
- O**ban, 110.
 Ouled Naïl, 48.

* En els índexs topogràfic i onomàstic es fan constar solament aquells mots la consulta dels quals pot resultar útil.

- P**alafrugell, 66.
 Pallars, 347.
 Peyraforca (pic), 229.
 Pica d'Estats, 350.
 Pireneu, 165.
 Pireneu Aragonès, 350.
 Pireneu Central, 347.
 Poblet, 181.
 Prades, 35.
 Prats de Lluçanès, 10, 12.
 Puig, El (serres), 15.
 Puig de la Coma Pedrosa, 351.
 Puig de la Creu, 26.
 Punta Pescada, 43.
- R**ahona, 28.
- S**abadell, 7, 26, 27, 28, 131.
 Saint-Arnaud, 44.
 Salenques (pic i serra), 201.
 Salut, 28.
 Sant Feliu de Codines, 15, 22.
 Sant Feliu del Recó, 11.
 Sant Feliu de Valrà, 11.
 Sant Julià d'Altura, 10.
 Sant Llorenç del Munt, 11, 12, 13.
 Sant Llorenç Savall, 12.
 Sant Martí de Canigó, 17.
 Sant Maurici (estany), 166.
 Sant Pere, 21.
 Sant Pere de Gallifa, 17.
- Sant Sadurni, 15, 21.
 Sant Sadurni de Gallifa, 21.
 Sant Sebastià de Montmajor, 21, 23, 24.
 Sant Vicens de Junqueres, 10.
 Santa Maria del Grau, 15, 21.
 Santuari del Lladó de Valls, 164.
 Sbeila, 357.
 Schneider Nannes, 161.
 Sentmenat, 26.
 Serra la Llena, 35.
 Setif, 44.
 Sidi Bu Saïd (vila), 426.
 Sidi-Okba, 49.
 Solanes, 15.
 Suk-Ahras, 81.
 Suk el-Khemis (vila), 365.
 Sussa (ciutat), 337.
- T**ebessa, 359, 360.
 Tebursuk, 367.
 Testur (vila), 373.
 Thelepte (ciutat), 359.
 Thugga (ciutat), 367.
 Timgad, 71.
 Tumeneia (serra), 197.
 Tunis (ciutat), 326.
 Tunisia, La, 37, 293, 361.
- V**all de Gallifa, 15.
 Vall dels Trossachs, 109.
 Vall de Llosàs, 347.
 Vallès Occidental, 5.

ÍNDIX ONOMASTIC

- A**badal, Josep M.^a, 188, 189, 191, 192, 193.
 Aguiló, Miquel, 51.
 Albareda, Miquel, 188, 189, 192.
 Alsina, 7.
 Altaba, Ricard, 188.
 Amades, Joan, 35, 60, 94, 130, 258, 288, 324.
 Anglada, Lola, 135.
 Argueta, Manuel, 188.
 Armangué, Carmelita, 188, 189, 192.
 Armangué «Copa Doctor Armangué», 189.
 Armangué, Francesca, «Copa Francesca Armangué», 189.
 Armangué, Josep, 66, 99.
 Armangué, Núria, 189, 191.
 Armangué, Pilar, 188, 192.
 Armengol, C., 191, 192.
 Arnau de Gurb, 277.
- B**alcells, Concepció, 188.
 Balcells, J., 188.
 Bargaño, Pau, 159.
 Bergnes, Sofia, 188.
 Berjon et Vazquez Read, Antonio, 259.
 Bertrand, Carles, 188, 189, 190, 192, 193.
 Bertrand, Lluís, 189.
 Blasi i Vallespinosa, F., 36, 164, 277.
 Botey, Josep, 188.
 Bourda, P., 357.
 Brulle Henry, 175.
 Brunet, Joan, 191, 192.
- C**amós, P., 26.
 Caralt, Delmir de, 188.
 Carreras Candi, 19, 30.
 Carton, Mr., 365.

Casades i Gramatxes, Pelegrí, 19, 25, 260, 291.

Casañas, 7.

Castellort, Maria D., 188.

Castellort, Mercè, 188.

Castellort, Romà, 188.

Castellort, Rosa, 188.

«César Dubler», Copa, 188.

Clarassó, Bernabé, 191.

Codina, Salvador, 7.

Codina, Santiago, 189.

Colom, Xristoferens, 210.

Coromina, Mercè, 188.

Cortés, F., 191.

Danés i Vernedas, Joan, 267.

Danés i Torras, Josep, 196, 241, 347.

D'Astorg, R., 175.

Domènech, Francesc, 192.

Dreyfuss, Leopold, 192.

Dubler, Sra., 192.

Dubler, Cèsar, 189, 191, 192.

Duran, Joan, 188, 193.

Duran, Ramon, 188, 190, 192.

Escuder, Josep, 188, 192.

Estasen, Lluís, 159, 181, 210.

Ferran, Montserrat, 188.

Folch i Girona, Ignasi, 95, 188, 191, 192.

Franch i Mestre, Josep, 261, 263.

Font i Valls, Mn. Josep Baptista, 19.

Font, Josep, 188.

Galilea, Josep M.ª, 188, 190, 191, 192, 193.

García, Josefina, 188, 192.

Gausachs, Marcell, 51.

Genovart, Manuel de, 7.

Gili, Montserrat, 103, 163.

Gourdon, Maurici, 175.

Grasset, Miquel, 189, 190, 192.

Guarro, Montserrat, 188.

Guarro, Roser, 188.

Guarro, Wenceslau, 191, 193.

Gudiol i Cunill, Mn. Josep, 352.

Guilera, Josep M.ª, 159, 188, 189, 191, 192, 247.

Guilera, Manuel, 189.

Hohle, Kaare, 192, 193.

Iglesies, Josep, 35.

Isamat, Enric, 191.

Izard, Maria Josepa, 191.

Izard, Josepa M.ª, 192.

Izart de Wintsch, Mary, 189.

Jarró, Sebastià, 192.

Koch, Flury, 94.

Lantschner, Gustau, 94.

Lantschner, Otto, 94.

Lix, Emili, 193.

Magatzems Santa Eulàlia, «Copa», 188.

Marimon i Vidal, Josep, 51, 52.

Marnet, Leo, 188, 189, 190, 192, 193.

Marnet, Luisette, 188, 189, 191.

Martínez-Sagi, Maria, 188.

Martorell, Jeroni, 19.

Maspons i Anglasesell, Francesc, 141.

Massó, Magdalena, 188.

Massó, Raimunda, 188.

Massó, Renée, 188, 189, 191.

Miret, Josep, 188.

Monjo, Maria, 188.

Montllor, 6, 19, 30.

Mullor, Ernest, 189, 190, 192, 193.

Nartmann, Carles, 189.

Nermeu, Ramos, 189.

Nohle, Kaare, 189.

Nualart, Montserrat, 188.

Nubiola, Josep M.ª, 189.

Numet de Rifà, senyora, 188.

Oliveras i Folch, Albert, 159, 194.

Oliveras, Mn. Jaume, 141.

Pach, 6.

Palou, M.ª Teresa, 188.

Par, Carles, 188, 191, 192.

Par, Cecília, 188.

Pasta Rolls, «Copa», 190.

Patronat Nacional de Turisme, «Copa», 193.

Patxot i Ferrer, Rafel, 157.

Patxot i Jubert, Rafel, 133, 145.

Perearnau, Teresa, 188.

Piñol, B., 188.

Piñol, Rosa, 188.

Pià, Camila, 188.

Pià i Janini, Joaquim, 51.

Quadras, I. de, 191, 192.

Quadras, Maria de, 188.

Quadras, Núria de, 188.

Renom, Miquel, 51.

Renom, Vicens, 25.

Reparaz (fill), Gonçal de, 8.

Ribas, Enric, 159.

Ribas i Bertrand, Joan, 123.

Rius i Borrell, Agustí, 131.

Rodon, Jordi, 188.

Rogent, Josep, 95.

Roig i Font, Joan, 82, 306, 345, 375.

Ros i Vila, Josep M., 188.

Salvans, Joan, 188.

Sánchez-Juan, 140.

Sandiumenge, M. P., 195.

Santassusagna, Joaquim, 35.

Sarró, Sebastià, 191.

Schulten, A., 361, 367.

Secció d'Esports de Muntanya, «Copa», 191.

Segalà, Francesc, 188, 189, 191, 192, 193.

Soler, Francesc, 191.

Soler i Coll, Josep M., 188.

Sugrañes, Pere, 188.

Suriñach, Jaume, 190.

Tarrats, Maria, 188.

Thomberg, Carme, 188.

Toda i Güell, Eduard, 288.

Torroella i Plaja, N., 66.

Trinxet, Emili, 191, 192, 193.

Unthoff i Ferran, Josep, 236.

Ulloa, Lluís, 228, 245.

Usandizaga, Eugeni 189, 190, 192.

Vallès, Aristides, 188.

Vallmitjana, Agapit, 188, 190, 193.

Valls, Isabel, 188, 191.

Victory, Antoni, 158.

Vila i Cinca, Joan, 24, 28.

Vila, Pau, 375.

Vilaró, Josep, 188.

Vilaró, Xavier, 188, 189, 190, 192, 193.

Vives, Pere, 189, 191, 192, 193.

Wilmanns (arqueòleg), 358.

Wintsch, Gustau, 189, 191.

Wintsch, «Premis», 192.